

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 10 Ιανουαρίου 2026
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΑΓΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- A1.** 1-Σ: οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδεὶς ἐστὶν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον
2-Λ: Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι
3-Λ: ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν
4-Σ: τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ἦ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων
5-Σ: Ὡστε φιλοσοφητέον

B1.

Ο Επίκουρος στο παραπάνω απόσπασμα από την Ἐπιστολή πρὸς Μενουκέα επιδιώκει να τεκμηριώσει την προτροπή του προς όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως ηλικίας ὅτι πρέπει να φιλοσοφούν (ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι). Αρχικά, ο Επίκουρος εισάγει με έντονες δεοντολογικές διατυπώσεις (μήτε μελλέτω, μήτε κοπιάτω) τη θέση του ὅτι η φιλοσοφία είναι για όλους είτε είναι νέοι είτε ηλικιωμένοι (είτε και μεσήλικες) και την αιτιολογεί (γὰρ) με διπλή έντονη ἀρνηση (οὔτε ... οὔτε) κατὰ τρόπο συμμετρικό αναιρώντας τις πιθανές υποθετικές αντιρρήσεις-προφάσεις για δήθεν ηλικιακή ακαταλληλότητα. Κοινή επιδίωξη σε ὅλες τις ηλικίες: η ψυχική υγεία (πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον), με ἄλλα λόγια η ευδαιμονία. Η δεύτερη περίοδος του αποσπάσματος αποτελεί αναδιατύπωση της ἴδιας θέσης-αιτιολόγησης με συνώνυμες διατυπώσεις: ἄωρος= μήπω ὑπάρχειν ὥραν / μήπω παρῆναι τὴν ὥραν, πάρωρος= παρεληλυθέναι τὴν ὥραν / μηκέτι εἶναι τὴν ὥραν, πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον= πρὸς εὐδαιμονίαν. Η τρίτη περίοδος του αποσπάσματος συνιστά τη συμπερασματική (ὥστε...) διατύπωση της εισαγωγικής θέσης (δεοντολογική διατύπωση/χρήση ρηματικού επιθέτου) πλαισιωμένης με νέο επιχείρημα, επίσης κατὰ συμμετρικό τρόπο διατυπωμένο (τῷ μὲν ... τῷ δὲ):

Οι νέοι, καθὼς θα γερνοῦν, θα τείνουν να διασώσουν τη νεότητά τους, ἀπὸ ευγνωμοσύνη προς τα ὅσα ἔγιναν.

Οι ηλικιωμένοι, θα νιώθουν νέοι στα γεράματά τους, λόγω της ἔλλειψης φόβου για τα μελλοντικά δεινά ἢ και τον θάνατο.

Για τον Επίκουρο τόσο η ευγνωμοσύνη για ὅσα συμβαίνουν στη ζωή, ὅσο και η υπέρβαση του φόβου για το μέλλον ἢ και τον θάνατο συνιστοῦν το τελικό ζητούμενο μιας συνεπούς φιλοσοφικής στάσης, σύμφωνα με τις αρχές της επικούρειας

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2026
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Αλ3Α(α)**

διδασκαλίας. Ο συλλογισμός ολοκληρώνεται με την καταληκτική φράση (και πάλι με δεοντολογικό ύφος) και τον βασικό όρο: Μελετᾶν οὖν χρῆ τὰ ποιῶντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν. Ἡ εὐδαιμονία αποτελεί τον ἀπώτερο στόχο ενός ἀνθρώπου, καθὼς ἡ παρουσία της ἀποτελεῖ τὴν ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ νὰ ἔχουμε τὰ πάντα, ἐνῶ ἡ ἀπουσία της ἐπιβάλλει νὰ κάνουμε τὰ πάντα γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσουμε. [322 λέξεις]

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἀριστοτέλης, Ἠθικὰ Νικομάχεια, Β 2.1-4, 1103b26-1104a5

Για τον Επίκουρο η φιλοσοφία προορίζεται για όλους τους ανθρώπους και δεν είναι μια θεωρητική γνώση αλλά έχει κυρίως πρακτικό χαρακτήρα, είναι ένας τρόπος ζωής που μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο στην ευδαιμονία, τον ἀπώτερο σκοπό της ζωής. Στόχος της φιλοσοφίας είναι να προστατέψει τον άνθρωπο από τις παγίδες που συναντά στον δρόμο προς τη γαλήνη, την ηδονή και την ελευθερία του βίου του. Για τον Επίκουρο δεν είναι, ὁμως, μόνο μια μέθοδος που τη χρησιμοποιούμε γιὰ νὰ πετύχουμε ἕναν σκοπό, εἶναι εργαλεῖο και συγχρόνως στάση ζωής. Ὁ Επίκουρος συνδέει τὴ φιλοσοφικὴ ἀναζήτηση με τὴν εὐτυχισμένη ζωὴ.

Αντίστοιχα και η αριστοτελική ηθική είναι εξαρχής προσανατολισμένη ὄχι στη γνώση ἀλλὰ στην πράξη. Ὁ Ἀριστοτέλης δεν ἀναζητᾶ ἀπόλυτες ἀξίες και ἀκαταμάχητες ἀλήθειες, ἀλλὰ ἐξετάζει τὴν ἠθικὴν πράξιν μέσα σε συγκεκριμένα ἱστορικὰ συμφραζόμενα και χωροχρονικά πλαίσια (π.χ. πόλη-κράτος). Ἡ ἠθικὴ πράξις εἶναι ἀρρηκτα συνδεδεμένη με τὸν καιρόν, τὴν χρονικά ἐντοπισμένη συγκυρία. Ὁι ἄλλες ἐπιστήμες ὑπάρχουν γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς γνώσης, ἡ φιλοσοφία, ὁμως, ἔχει σκοπό, με τὴν γνώση που προσφέρει, νὰ βοηθήσει τὸν ἄνθρωπο νὰ γίνῃ καλύτερος τόσο γιὰ τὸν εαυτό του ὅσο και γιὰ τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους και νὰ τὸν οδηγήσει στην εὐδαιμονία (..ἡ παρούσα φιλοσοφικὴ μας ἐνασχόληση δεν ἔχει ὡς στόχο τῆς, ὅπως οἱ ἄλλες, τὴ θεωρητικὴ γνώση...εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσουμε τὸ θέμα «πράξεις»). Ὁ Ἀριστοτέλης παροτρύνει πρὸς τὴν φιλοσοφία, ἡ ὁποία χάρις στον λόγο (οἱ πράξεις μας πρέπει νὰ κατευθύνονται ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγο), θὰ βοηθήσει τὸν ἄνθρωπο νὰ διακρίνει τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ, τὸ ὠφέλιμο ἀπὸ τὸ βλαβερό, τὸ δίκαιο ἀπὸ τὸ ἀδίκαιον και με τὴν ἐπιλογὴν του νὰ συμβάλλει στην ἐξασφάλιση τῆς εὐδαιμονίας ὄχι μόνο τῆς ἀτομικῆς ἀλλὰ και τῆς συλλογικῆς, τῆς πόλης του. [277 λέξεις]

B3.: 1-α, 2-β, 3-α, 4-α, 5-β**B4.α.**

Α=1

Β=2

Γ=3

Δ=2

B4.β.

Υπαρκτικός, ώριμος, προσιτός, ρητός, ουσιώδης, σχήμα

B. ΑΔΙΔΑΚΤΟ

A1. «Διότι, από τη μια, στους δικούς μου λόγους υπάρχει το εξής: να μην παραχωρήσετε τίποτε από τα δικά σας δικαιώματα ούτε να περιβάλετε την πόλη με κανενός είδους ντροπή, αλλά, υπερασπιζόμενοι τα δικάιά σας, να έχετε την ελπίδα ότι θα αγωνιστείτε καλύτερα από τους εχθρούς σας· ενώ, από την άλλη, στους λόγους αυτών (δηλ. των αντιπάλων) περιέχεται ότι η Μεσσήνη έχει ήδη αποστατήσει, και ότι, έχοντας προηγουμένως διαπράξει αυτό το σφάλμα απέναντί σας, είναι δυνατόν να αποτύχετε και ως προς το συμφέρον και ως προς το δίκαιο και ως προς όλα τα άλλα που προσδοκάτε. Γιατί ούτε αυτό ακόμη είναι φανερό: ότι, αν κάνουμε αυτά που μας διατάζουν, θα εξασφαλίσουμε πλέον με βεβαιότητα την ειρήνη.»

Γ2. Στο συγκεκριμένο κείμενο ο Αρχίδαμος υποστηρίζει ότι το δίκαιο θριαμβεύει παντού. Αρχικά, θεωρεί ότι το δίκαιο είναι πιο σημαντικό από όλα και ότι κανείς δεν θα μπορούσε να τον πείσει με λόγια για το αντίθετο. Την άποψή του την τεκμηριώνει υποστηρίζοντας πως για χάρη του δικαίου θεσπίζονται οι νόμοι και υπάρχει ευγενής άμιλλα ανάμεσα στους καλούς και ενάρετους ανθρώπους (Ὅρῳ γὰρ καὶ τοὺς νόμους ἔνεκα τούτου κειμένους καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς καλοὺς τε κἀγαθοὺς ἐπὶ τούτῳ φιλοτιμουμένους). Επιπλέον, πιστεύει ότι το δίκαιο αποτελεί το ιδιαίτερο μέλημα των πόλεων που διοικούνται σωστά (καὶ τὰς εὖ πολιτευομένας πόλεις περὶ τούτου μάλιστα σπουδαζούσας). Για τον Αρχίδαμο, σύμφωνα με το δίκαιο ἔληξαν ὅλοι οἱ πόλεμοι στο παρελθόν και ὄχι βάσει των δυνάμεων των αντιπάλων (ἔτι δὲ τοὺς πολέμους τοὺς προγεγεννημένους οὐ κατὰ τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ κατὰ τὸ δίκαιον τὸ τέλος ἅπαντας εὐληφότας). Σύμφωνα με τον ίδιο, ο ανθρώπινος βίος σώζεται χάρη στη αρετή, ενώ εξαιτίας της κακίας καταστρέφεται (ὅλως δὲ τὸν βίον τὸν τῶν ἀνθρώπων διὰ μὲν κακίαν ἀπολλύμενον). Βάσει όλων των προηγούμενων καταλήγει στο συμπέρασμα πώς όσοι φέρονται απρεπώς και ξεπερνούν τα ὅρια στις καλές στιγμές τους διακατέχονται από απογοήτευση και ὄχι εκείνοι που πρόκειται να εκτεθούν σε κίνδυνο για τα δίκαια (ὥστ' οὐκ ἄθυμειν δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων κινδυνεύειν μέλλοντας, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοὺς ὑβρίζοντας καὶ τοὺς τὰς εὐτυχίας μὴ μετρίως φέρειν ἐπισταμένους).

Γ3.α.

- **τοὺς ἄνδρας τοὺς καλοὺς:** τοῖς ἀνδράσι(ν) τοῖς καλλίοσι(ν)
- **ἅπαντας:** ἀπασῶν
- **τῆς αἰρέσεως:** τὴν αἴρεσιν
- **εὖ:** ἄμεινον

Γ3.β.

- **Ὅρῳ:** ὀφθεῖτε
- **εὐληφότας:** εὐλήμμεθα
- **ἀθυμειν:** ἀθύμει
- **ἐλέσθαι:** ἐλόντος
- **διαφερούσης:** διενήνεξο

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2026
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Αλ3Α(α)****Γ4.α.**

ὕπ' οὐδενὸς ἂν ἐγὼ λέγοντος πεισθίην.

Γ4.β.

φιλοτιμουμένους: κατηγορηματική μετοχή (από το ρήμα ὀρῶ), συνημμένη στο ἄνδρας

ἄθυμειν: υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος δεῖ και τελικό απαρέμφατο

κινδυνεύειν: αντικείμενο της μετοχής τοὺς μέλλοντας και τελικό απαρέμφατο

διαφερούσης: γενική απόλυτη, αιτιολογική μετοχή

Γ4.γ. Η δομή του υποθετικού λόγου διαμορφώνεται ως εξής:

Υπόθεση: εἰ τὸ μὲν ὁμολογούμενον ἀποδοκιμάσατε

Απόδοση: πῶς οὐκ ἂν ποιήσατε καταγέλαστον

Πρόκειται για έναν απλό και ανεξάρτητο υποθετικό λόγο που δηλώνει **την απλή σκέψη του λέγοντος**